

avaluació educació secundària obligatòria 4t d'ESO

ENGANXEU L'ETIQUETA
IDENTIFICATIVA EN AQUEST ESPAI

CURS 2015-2016

competència

lingüística:

llengua catalana

INSTRUCCIONS

- Per fer la prova utilitza un bolígraf.
- Llegeix atentament les preguntes i contesta-les marcant amb una X la casella corresponent en el full de respostes. Només hi ha una resposta correcta per a cada pregunta. Si t'equivoques, has d'omplir tot el quadrat i marcar de nou amb una X la resposta correcta. Per tornar a marcar com a correcta una resposta prèviament emplenada, encercla-la.
- Quan acabis, no t'oblidis de respondre a la pregunta que hi ha en el full de respostes.

TEXT 1

Llegeix aquest text amb atenció i tria la resposta correcta a cada pregunta.
Marca-la en el full de respostes.

ACCIDENT DE TREBALL

Una vegada em va visitar un venedor de forats a domicili. Li vaig dir que més aviat em feia falta un producte (entre material i espiritual) per tapar els que ja tenia.

—Porto novetats —em digué—. I sense cap compromís.

Obrí damunt de l'escriptori una petita maleta, plena de mides i colors diferents.

—Dividim la producció en dos, els forats verticals i els forats horitzontals, amb variants aptes per a tota mena d'usos. Si m'ho permet, li ensenyaré un dels verticals que venem més...

—De què es tracta? —vaig preguntar-li entre encuriosit i escèptic.

—S'enganxen a la paret i deixen veure l'habitació propera o la casa del costat, directament i amb una gran nitidesa.

Hi ha coses per les quals no passo, vaig saltar enfurismat.

—I ara! Això és immoral. Li prohibeixo formalment que vengui ni un d'aquests forats als meus veïns de replà!

«És curiós que la gent s'ho prengui així», va dir el venedor, «en comptes d'apreciar l'aspecte utilitari i benèfic».

—Com ara quin?

—Com per exemple vetllar el son de les criatures petites sense sobresaltar-les. O bé vigilar els malalts al pis del costat, solteres i vidus vells que no es poden valdre i són oblidats de tothom. L'egoisme liquidarà la nostra societat.

Jo no tinc criatures a casa ni ancians a prop, però les crides a la consciència sempre em troben a punt.

—No és el meu cas —vaig replicar—. I no busqui pas clients en aquesta planta, perquè em veuria obligat a denunciar-lo.

—Vostè és un client de forats horitzontals. Ja ho veig... En tenim uns que són d'interès general, com aquest. Veu?

Va treure un forat de la maleta i va ensenyar-me'l.

—S'encaixa a terra sense dificultat. Aplanant-lo amb el palmell queda perfectament adherit...

Va fer-ho i, en efecte, el forat s'adaptà de seguida.

—Sí, bé —vaig dir—. I ara què?

—Miri-se'l, miri-se'l...

El forat va començar a absorbir molles de pa, un borriçol que hi havia sota els mobles i l'estora, dues o tres formigues que passaven per allí, brins de tabac, bocins de paper... Xuclava tota la matèria en una colla de pams a la rodona.

—Què li sembla?

Vaig haver de reconèixer que era útil. I, sobretot, singular.

—Quant valen?

TEXT 1

—Esperi's, que encara he de fer-li una altra demostració. Em podria portar un gerro d'aigua? Vaig portar-li l'aigua. Va vessar-la per terra, amb una segura confiança, i el forat l'engolia sense fer distincions entre la brossa i el líquid. Però de cop i volta el forat estossejà i va parar-se. «Tranquil, tranquil», va dir-me el venedor (tot i que ell s'havia descompost una mica).

Hi havia un bon mullader, i l'agent de vendes va donar uns cops de peu a terra, com si volgués desencallar el mecanisme. Ens va esquitxar a tots dos.

—Sap què passa? —em digué—. És que fa poc que treballo a la companyia i hi ha coses que se m'escapen. Tenim una pòlissa que cobreix les molèsties...

Es posà de quatre grapes, esquitxant, s'atansà al forat i, amb la mà, recollia aigua i la guiava cap al trau, amb la intenció de reanimar-lo. De sobte el forat rebufà i va agafar-li els dits, després la mà, tot seguit el braç i, al final, la figura sencera, fins que l'agent va desaparèixer del tot. Mai no he dubtat tant com aleshores dels avantatges de la ciència.

Com que sóc ràpid de reflexos, em vingué com un llamp la idea que si aquell home tenia família el buscarien, i segurament tenia —com gairebé tothom— un rastre fàcil de seguir. Vaig agafar la maleta d'una revolada i vaig oferir-la al forat, que la devorà materialment. El forat deixà anar un fumerol i s'esvaní. Cal confessar que aquest aspecte els fabricants l'havien resolt bé.

L'episodi em va fer pensar. Els viatjants d'ara no es poden comparar amb els d'abans de la Guerra Civil, aquells homes sabien realment allò que venien i no hi ha notícia (que jo sàpiga) que cap d'ells hagués pres mal amb el seu propi mostrari. Si no s'hi posa remei, perdran clients i baixaran les vendes.

Pere Calders, *Tot s'aprofita* (text adaptat)

1 Indica quin sentit té l'oració "L'egoisme liquidarà la nostra societat" (subratllada al text).

- a. Triomfalista.
- b. Afalagador.
- c. Predictiu.
- d. Positiu.

2 Marca amb una X, en el full de respostes, si les oracions següents són verdaderes (casella a) o falses (casella b).

- 2.1 El narrador prefereix un producte per tancar els seus propis forats.
- 2.2 El mostrari de forats és molt variat.
- 2.3 El narrador viu amb els seus fills petits.
- 2.4 A través del forat horitzontal es pot veure el veí de sota.

3 Què vol dir "borrissol" (subratllat al text)?

- a. Un munt de molles de pa.
- b. Una pelussa de llana.
- c. Un paper rebregat.
- d. Una joguina petita.

TEXT 1

4 A l'oració "L'agent, _____ estava una mica descompost, demanava tranquil·litat al narrador", quina és l'opció correcta per completar-la?

- a. a fi que
- b. encara que
- c. tan de bo que
- d. a mesura que

5 Per justificar l'avaria del forat, el venedor assegura que...

- a. dubta dels avantatges de la ciència.
- b. fa poc temps que treballa a la companyia.
- c. no té temps d'argumentar res.
- d. el forat s'ha descompost.

6 Indica la paraula que vol dir el mateix que "s'atansà" (subratllada al text).

- a. S'aproximà.
- b. Es llançà.
- c. S'allunyà.
- d. S'agafà.

7 L'oració "tenia — com gairebé tothom — un rastre fàcil de seguir" (subratllada al text) significa que...

- a. la família era molt coneguda al barri.
- b. el venedor tenia una cara que li era molt familiar.
- c. el venedor va deixar una nota per si desapareixia.
- d. l'activitat diària de les persones deixa moltes pistes.

8 Què decideix fer finalment el narrador amb la maleta?

- a. Contactar amb el fabricant de forats.
- b. Tornar-la a la família de l'agent.
- c. Vendre'n el contingut.
- d. Llançar-la al forat.

9 Segons el text, els viatjants d'abans de la Guerra Civil...

- a. coneixien molt bé el producte.
- b. recollien l'aigua més destrament.
- c. no deixaven rastres fàcils de seguir.
- d. portaven pòlisses que cobrien les molèsties.

TEXT 1**10 En quin ordre es narren els fets?****A.**

L'agent de vendes demana un gerro d'aigua.

B.

El venedor mostra un forat horitzontal.

C.

El narrador prohibeix vendre forats als veïns.

D.

El forat absorbeix tres formigues.

- a. B → C → D → A
- b. B → D → C → A
- c. C → B → D → A
- d. C → D → A → B

11 Indica quina d'aquestes oracions té les comes col·locades correctament.

- a. Les novetats, em fascinen i com que tenia temps, vaig escoltar el venedor.
- b. Les novetats em fascinen i com, que tenia temps vaig escoltar el venedor.
- c. Les novetats em fascinen i, com que tenia temps, vaig escoltar el venedor.
- d. Les novetats em fascinen i, com que tenia temps vaig escoltar el venedor.

12 Què sent el narrador al final del text?

- a. Joia.
- b. Soledat.
- c. Optimisme.
- d. Enyorança.

13 Quin tipus de text és el que has llegit?

- a. Narratiu.
- b. Predictiu.
- c. Instructiu.
- d. Expositiu.

14 Com és la situació que planteja el text?

- a. Absurda.
- b. Realista.
- c. Probable.
- d. Versemblant.

TEXT 2

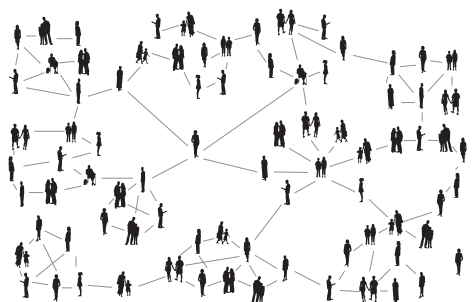
Llegeix aquest text amb atenció i tria la resposta correcta a cada pregunta.
Marca-la en el full de respostes.

EL MÓN ÉS UN MOCADOR!

En aquest planeta només sis individus em separen de qualsevol altre, ja sigui el president dels Estats Units o un gondoler de Venècia. Aquestes sis persones em separen no només dels personatges famosos, sinó de qualsevol altra persona. Estic vinculat a tots els altres éssers humans del món per un camí que passa per sis persones...

John Guare, dramaturg nord-americà

L'experiència de "l'aperitiu"

Quina mandra fer un aperitiu amb uns desconeguts! Ells ja es coneixien i es posen a parlar, ignorant-me sense escrúpols. La persona al meu costat calla, jo tampoc sé què dir. No obstant això, sóc una persona sociable i intento iniciar una conversa. Li pregunto com es diu, què fa, i... miracle! Al cap de poc resulta que tenim en comú molt més del que pensàvem: aquesta persona coneix molt bé la meva

germana, o és el millor amic d'un vell company d'escola, o juga a futbol amb un col·lega meu de la feina. Estic fora de perill: ja tindrè temes de conversa per a una bona estona!

Tots sabem que experiències com aquestes no són estranyes: quantes vegades hem exclamat "el món és un mocador!?" Si busquem bé entre els assistents no serà gaire difícil trobar algú que tingui una connexió amb nosaltres.

L'experiment de Stanley Milgram

El 1967, un brillant psicòleg americà, Stanley Milgram, va portar a terme un experiment que demostrava que l'expressió "el món és un mocador!" és quelcom més que un tòpic.

Milgram va enviar més de 150 cartes a ciutadans triats a l'atzar de la zona central dels Estats Units. Els proposava tractar de fer arribar aquelles mateixes cartes a dos voluntaris, en concret, a la dona d'un estudiant de teologia i a un agent de borsa, els quals vivien a l'altra banda del país, a Boston.

No obstant això, no sabrien ni podrien investigar l'adreça d'aquests voluntaris, sinó que haurien d'aconseguir fer-los arribar la carta per mitjà d'intermediaris. És a dir, simplement havien d'enviar les cartes a algun conegut que pensessin que pogués ser, per alguna raó, més pròxim als destinataris que ells.

Sorprenentment, al cap de pocs dies, els voluntaris de Boston van començar a rebre les primeres cartes, que havien passat per tan sols un intermediari. Quan l'experiment va acabar, més de la meitat de les cartes havien arribat: cap havia passat per més de dotze mans i, en terme mitjà, els "graus de separació" van ser sis.

TEXT 2**El “nombre d’Erdős”**

A l'experiment de Stanley Milgram aviat es van afegir més confirmacions. Un dels matemàtics més ben considerats de la història va ser l'hongarès Paul Erdős (1913-1996). Haver col·laborat amb ell representa un gran honor per a un científic. Un investigador que ho hagi fet té un “nombre d’Erdős” igual a un. Per a un investigador que hagi col·laborat amb un altre que hagi treballat amb Erdős, aquest nombre té valor dos. Reconstruint les col·laboracions, cada científic té el seu nombre d’Erdős. L'autor d'aquest article pot estar orgullós del seu quatre, tot i que, en realitat, no és un resultat gaire brillant. I és que també la ciència “és un mocador”, i no és gaire difícil tenir un “nombre d’Erdős” baix.

Michele Catanzaro, *Revista Eureka* (text adaptat)

15 Segons el text, què significa l'oració “Estic fora de perill” (subratllada al text)?

- a. He sortit del coma.
- b. La lesió no és tan greu.
- c. Ja sec al costat d'un vell conegut.
- d. Ja tinc alguna cosa de què parlar.

16 Indica l'opció correcta perquè aquesta oració expressi obligació: “Els ciutadans _____ fer arribar les cartes a uns voluntaris”.

- a. tenien que
- b. havien de
- c. tenien de
- d. calien

17 A l'experiment de Milgram, a través de qui s'havien d'aconseguir les adreces dels destinataris?

- a. Dels intermediaris.
- b. De l'Stanley Milgram.
- c. Dels voluntaris de Boston.
- d. Dels voluntaris de la zona central.

18 Què vol dir “sorprenentment” (subratllat al text)?

- a. Temptadorament.
- b. Estranyament.
- c. Dolçament.
- d. Feliçment.

TEXT 2

19 A l'experiment de Milgram, quantes cartes van arribar als seus destinataris?

- a. Cap d'elles.
- b. Un 25 %.
- c. Un 50 %.
- d. Més del 50 %.

20 Quin és el recorregut de les 150 cartes?

- a. Estudiants → ciutadans → voluntaris.
- b. Voluntaris → intermediaris → ciutadans.
- c. Ciutadans → intermediaris → voluntaris.
- d. Ciutadans → estudiants → voluntaris.

21 Segons el text, els “nombres d'Erdős”...

- a. solen ser baixos.
- b. són inassolibles.
- c. solen ser alts.
- d. són molt alts.

22 Quin exemple fa servir l'autor al final del text per defensar que “el món és un mocador”?

- a. El de l'aperitiu amb desconeguts.
- b. El del president dels Estats Units.
- c. El seu propi exemple personal.
- d. El de les cartes rebudes.

23 Marca amb una X, en el full de respostes, si les oracions següents són verdaderes (casella a) o falses (casella b).

- 23.1** El protagonista de l'experiència va a un aperitiu amb col·legues de la feina.
- 23.2** La ciutat de Boston es troba dintre de la zona central dels EUA.
- 23.3** Cap carta de les que van arribar va passar per més de 12 intermediaris.
- 23.4** Michele Catanzaro té un “nombre d'Erdős” igual a quatre.

TEXT 2**24 En quin ordre apareixen els fets?****A.**

Haver col·laborat amb Erdős representa un gran honor.

B.

La persona del meu costat no diu res.

C.

L'agent de borsa viu a l'altra banda del país.

D.

Més de la meitat de les cartes havien arribat.

a. B → C → A → D**b.** B → C → D → A**c.** C → A → B → D**d.** D → A → C → B**25 Indica quina d'aquestes oracions té el punt (.) i la coma (,) col·locats correctament.****a.** Hi ha experiments sobre la vinculació entre, els humans. Per exemple el de Milgram.**b.** Hi ha experiments sobre la vinculació, entre els humans per exemple. El de Milgram.**c.** Hi ha experiments sobre la vinculació entre els humans. Per exemple, el de Milgram.**d.** Hi ha. Experiments sobre la vinculació entre els humans per exemple, el de Milgram.**26 Quin dels títols següents és el més adequat al text?****a.** L'experiment.**b.** El nombre d'Erdős.**c.** Que petit és el món!**d.** Han arribat les cartes!

REDACCIÓ

Un company t'ha comentat que gràcies a Internet fa molts amics, però un altre t'ha dit que a ell no li cal per fer-ne. Argumenta breument la teva opinió: **És possible fer amics sense fer servir les xarxes socials?**

Escriu una redacció de 125 paraules com a mínim. Si n'escrius menys, es veurà afectada la teva puntuació.

Et recomanem que segueixis aquest procés:

1. planificació, esquema de les idees que desenvoluparàs;
2. primera versió de la redacció;
3. revisió, correcció i versió definitiva.

**Anota al final el nombre de paraules escrites.
Pots utilitzar aquesta pàgina com a esborrany.**

ESBORRANY

REDACCIÓ

Utilitza aquesta pàgina per a la redacció definitiva.

ÉS POSSIBLE FER AMICS SENSE FER SERVIR LES XARXES SOCIALS?

[Empty writing area for the student's response]

Nombre de paraules escrites

0-1-2
-3-4

A

0-1-2
-3-4

R

0-1-2
-3-4

S

0-1-2
-3-4

L

0-1-2
-3-4

FO O

0-1-2
-3-4

M

0-1

P

Moltes gràcies per la teva col·laboració.

Consell Superior
d'AVALUACIÓ
del Sistema Educatiu